

INFORMACIJOS MAINŲ GRĖSMĖS

Dalyvavimas asociacijos veikloje leidžia vyksti informacijos mainams tarp asociacijos dalyvių. Informacijos mainai bendru atveju laikomi galinčiais pagerinti konkurencinę aplinką ir todėl nebūtinai ribos konkurenciją. Tačiau tam tikros informacijos mainai gali reikšmingai apriboti konkurenciją, dirbtinai padidinant ūkio subjektų tarpusavio sąveiką ir elgesio priklausomumą, sumažinant arba panaikinant netikrumą apie nagrinėjamų rinkų veikimą, sumažinant paskatas intensyviai konkuruoti bei padidinant įėjimo į rinką kliūtis. Tai, ar keitimasis tam tikra informacija sukels grėsmę ir (ar) apribos konkurenciją rinkoje, iš esmės priklausys nuo rinkos ir informacijos savybių bei mainų pobūdžio:

Rinkos savybės

- **Koncentracija.** Kuo labiau koncentruota rinka, tuo didesnė rizika, kad informacijos mainai joje prieštaraus Konkurencijos įstatymo reikalavimams. Koncentruotose rinkose keitimasis informacija padidina rinkų skaidrumą, dėl ko sumažėja paskatos veikti konkurencingai ir padidėja patekimo į rinkas kliūtys.
- **Įėjimo į rinką kliūtys.** Informacijos mainai gali sumažinti naujų rinkos dalyvių galimybes įsitvirtinti rinkoje, nes informacijos keitimesi nedalyvaujantys ūkio subjektai neturi galimybės pasinaudoti asociacijoje skleidžiama jautria informacija. Rinkose, kur įėjimo į rinką kliūtys jau yra didelės, tai gali turėti itin stiprų rinkos uždarymo poveikį.

Informacijos savybės

- **Jautrumas.** Dalinimasis itin jautria informacija, kuri gali tiesiogiai ar netiesiogiai paveikti konkurentų ateities strategiją, yra vengtinas. Pažymėtina, kad kiekvienas atvejis skirtingas, t.y. vienoje rinkose tam tikro pobūdžio informacija bus laikoma jautria, tuo tarpu kitose ta pati informacija gali neturėti tokios reikšmės. Kiekviena asociacija turėtų sąžiningai įsivertinti, kokia informacija yra jautri konkrečiame sektoriuje, ir vengti diskusijų apie ją. Su kainodara (ypač ateities) susijusi informacija dažniausiai būna labai jautri, todėl tokios informacijos mainai gali reikšmingai apriboti konkurenciją.
- **Naujumas.** Atsakymas į klausimą, kokią informaciją laikyti nauja, o kokią – istorine, priklausys nuo rinkos specifikos. Kuo dažnesni pirkimai, pardavimai ar sutarčių sudarymai Jūsų rinkoje, tuo su jais susiję duomenys greičiau „pasensta“ ir tampa mažiau jautrūs. Pavyzdžiui, jeigu nauji sandoriai Jūsų rinkoje sudaromi kas savaitę, keleto savaitių senumo informacija, tikėtina, bus nebe tokia aktuali, todėl dalinimasis ja, tikėtina, nesudarys grėsmės konkurencijai. Tuo tarpu jeigu Jūsų rinkoje vyrauja ilgalaikės sutartys, priklausomai nuo tokių sutarčių galiojimo trukmės, net ir keleto metų senumo duomenys vis dar gali būti aktualūs ir jautrūs, todėl dalinimasis jais būtų vengtinas. Bendru atveju, kuo naujesne informacija keičiamasi, tuo didesnė rizika, kad gali būti pažeistas Konkurencijos įstatymas.
- **Detalumas.** Kuo detalesnė informacija, tuo svarbesnė jos apsauga ir neprieinamumas konkurentams. Pažeidimo rizika sumažėtų, jeigu būtų dalinamasi apibendrinta rinkos informacija, pagal kurią neįmanoma identifikuoti nei vieno ūkio subjekto duomenų atskirai, taip pat kai tokia informacija surenkama anonimiškai. Keitimasis su kainomis ar

kainodara nesusijusia informacija, tokia kaip rinkos tyrimų rezultatais, apžvalgomis ir pan., tikėtina, neslopins ūkio subjektų komercinio ir konkurencinio savarankiškumo ir todėl neturės reikšmingo konkurenciją ribojančio poveikio. Informacija apie pagamintos produkcijos kiekius ir (ar) pardavimus taip pat neturėtų pakenkti konkurencijai, bet tik tuo atveju, kai informacija nėra individualizuota.

Mainų pobūdis

- **Dažnumas.** Kuo dažniau vyksta informacijos mainai tarp asociacijos narių (atsižvelgiant į konkrečios rinkos specifiką, žr. punktą "Naujumas"), tuo didesnė tikimybė, kad tokiais veiksmais gali būti ribojama konkurencija.
- **Vieši arba vidiniai.** Būtina įvertinti, ar informacija, kuria keičiasi asociacijos nariai, yra vieša ir gali būti tokiu pat mastu prieinama kitiems rinkos dalyviams ar vartotojams. Jei informacija keičiamasi tik tarp asociacijos narių ir ji nėra prieinama kitiems rinkos dalyviams, ūkio subjektai, veikiantys rinkoje, tačiau nedalyvaujantys keitimais informacija, patenka į nepalankią padėtį ir tokiu būdu gali būti nepagrįstai didinamos įėjimo į rinką kliūtys. Vien tai, kad informacijos mainai skelbiami viešai, savaime nepanaikina jų galimo antikonkurencinio pobūdžio. Svarbu įvertinti tokios informacijos jautrumą ir jos naudą vartotojams.
- **Tiesioginiai arba per tarpininką.** Informacijos mainai tiek vienu, tiek kitu būdu gali pažeisti Konkurencijos įstatymą, o vertinimas priklausys nuo to, koks yra informacijos jautrumas bei detalumas. Keitimasis informacija per tarpininką gali sumažinti Konkurencijos įstatymo pažeidimo riziką tuo atveju, kai skelbiama apibendrinta informacija.